

Dějiny staveb 2023 - přehled referátů s anotacemi

Výukové sestavovací modely čtyř různých typů historických krovů

Bláha Jiří Panáček Michal

Jedním z výsledků dlouhodobého výzkumu rozsáhlého souboru krovů chebských městských domů směřujícího mimo jiné k využití jejich edukačního potenciálu je kolekce čtyř rozkládacích dřevěných modelů krovů. Sada byla navržena s využitím předchozích zkušeností s obdobnými expozičními a výukovými modely u nás i v zahraničí. Byly vybrány čtyři základní typy krovů, reprezentující historicky nejrozšířenější skupiny vyskytující se na našem území – hambalkový se stojatou stolicí, vaznicový se stojatou stolicí, hambalkový s ležatou stolicí a krokevní se šikmou stolicí. Metodicky zaměřený příspěvek prezentuje celý proces vzniku zahrnující vytváření návrhů, pořízení výrobní dokumentace i vlastní truhlářskou výrobu a průběžné ověřování funkčnosti hotových modelů.

Plzeň Jižní předměstí Kontrast mezi kvalitou a účelností

Cikán Martin

Cílem příspěvku je prezentace historie bytové výstavby mezi lety 1945 – 1989 na Jižním předměstí. V rámci příspěvku budou prezentovány jednotlivé vývojové etapy bytových domů V Bezovce, Obytném souboru Bory a Skrvrňanech. Dále bude věnována pozornost původním urbanistickým konceptům obou lokality v kontrastu se skutečným provedením. Příspěvek vznikl v rámci grantového programu DKRVO Moderní architektura, jehož výstupem je monografie „Panelový boom a bytový šum v Plzni“, ne níž se autor příspěvku podílel.

Nové nálezy na hradě Veveří

Červinka Josef Dohnalová Petra

V roce 2021 byla realizována další část SHP hradu Veveří (okr. Brno-město). V jižním křídle paláce s břitovou věží byl při průzkumu v interiéru nalezen fragment sgrafita. Následně byly provedeny restaurátorské sondy, na jejichž základě bylo rozhodnuto o plošném odkryvu a restaurování sgrafita. Tato část paláce byla považována za středověkou stavbu datovanou nejnověji do druhé čtvrtiny 14. století. Nález sgrafita v primární omítkové vrstvě prokázal, že patro paláce bylo vystavěno až v období renesance, a tak významným způsobem posunul poznání stavební historie hradu Veveří.

Stavby triviálních škol na Jindřichohradecku v průběhu 18. a 19. století

Dluhoš Jiří

Rozvoj obecního triviálního školství nastal v rakouské monarchii brzy po vyhlášení Všeobecného školního řádu v r. 1774. Příspěvek se zaměřuje na první stavby obecních škol na Jindřichohradecku tak, jak se dochovaly na původních mapách nebo vyobrazeních. Sleduje také jejich pozdější přestavbu od poloviny 19. století většinou již v režii samostatných obcí na původní a v archívech zachovalé stavební dokumentaci se zaměřením zejména na jih regionu (Číměřsko a Novobystřicko).

Rozpočty, výkazy výměr a oceňování staveb v minulosti jako nezbytná součást významnějších staveb

Dluhoš Jiří

Již v minulých stoletích se u panských a církevních staveb vyžadoval podrobnější rozpis prací a cen, aby zadavatel mohl zkontrolovat, že se cena nenavysuje. To platilo i později u veřejných staveb v režii obcí. Dnes zajímavý zdroj informací o dřívějších stavebních postupech a použitých materiálech. Příspěvek ukazuje podobu a skladbu rozpočtů staveb s mírami i cenami na vybraných příkladech z jindřichohradeckých archívů.

Smutná výročí jedné obětované vesnice na jihovýchodě Čech

Dluhoš Jiří

V roce 2022 uplynulo 160 let od velkého požáru, při kterém vyhořela značná část obce s malebným českým názvem Košťálkov ležící na hranici s Rakouskem nedaleko od Starého Města pod Landštejnem. Letos tomu bude také 70 let od doby, kdy byla tato obec na prahu studené války kompletně srovnána se zemí bez jakékoliv dokumentace. Zachovalá archivní dokumentace s neobvykle velkým počtem stavebních plánů přestaveb z doby velkého požáru roku 1862 nabízí pokus o částečnou rekonstrukci podoby obce před a po tomto neštěstí. Jde o příspěvek k dalšímu poznání dnes již neexistující na hranici v jihovýchodním koutě Čech.

Baroková strecha Michalskej bránovej veže v Bratislave a jej obnova - nové poznatky z pamiatkového výskumu realizovaného pamiatkovým úradom SR v rokoch 2018 – 2021 a jej obnova v rokoch 2021 a 2022

Ďurian Karol Suchý Ľubomír

Pamiatkový výskum strechy veže bol vypracovaný Pamiatkovým úradom SR (Suchý, Ďurian) po etapách v rokoch 2018 až 2021. Zároveň nadväzoval a doplnil architektonicko-historický výskum murovanej časti veže od autorov PhDr. Zuzana Zvarová a Ing. Miroslav Matejka z roku 2018. Michalská veža bola od stredoveku súčasťou pôvodného mestského opevnenia Bratislavy a s dodnes zachovanou dominantnou barokovou cibulovou strechou, patrí k najvýznamnejším kultúrnym pamiatkam Slovenska a zároveň k neodmysliteľnej historickej súčasťi starého mesta Bratislavy. Krov veže „Michalskej brány“, jedinej zachovanej stredovekej brány mestského opevnenia Bratislavy, ktorá doznala viacerých stavebných zásahov, nadstavieb a prestavieb v novoveku patrí k významným viacstupňovým tesárskym konštrukciám minulosti, vrátane svojej impozantnej výšky strechy takmer 23 metrov. Samotný krov vztýčený v roku 1758 a opravený/doplnený v roku 1845 je previazaný/zavetrený s nižšou rámovou tesárskou konštrukciou, ktorá je súčasťou interiéru posledného murovaného podlažia. Krov nad murovanou časťou veže pozostáva z viacerých stupňov rôznych typov konštrukcií, ktoré sú navzájom previazané tak, aby tvorili jeden celok (dolná priestorová konštrukcia 4 vzperadlových rámov s ležatými stĺpkami, stredná stĺpková konštrukcia s 8 vysokými päťbokými stĺpkami prechádzajúci až do úrovne otvorenej lucerny a horná konštrukcia s hrotnicou nad lucernou). Mnoho problémových vecí počas obnovy strechy bolo odhalených až po postavení lešenia a odpláštení strechy od historickej medenej krytiny. Lokálne poškodenia krovu a ich výmeny, boli obnovené tradičným tesárskym spôsobom (sekerami, pílamy), následne bol obnovený strešný plášť (lokálna výmena debnenia a nová šablonová medená krytina s rovnakým ukladaním a rozmermi jednotlivých šablón spájaných ležatými a stojatými falcami). Práce na streche boli ukončené osadením zreštaurovanej a celoplošne pozlátenej sochy sv. Michala Archanjela, ochráncu mesta Bratislava. V súčasnosti pokračujú práce na obnove interiéru a murovanej konštrukcii veže, ktoré budú ukončené v roku 2023 a veža odovzdaná po 5 rokoch opäť do užívania – Múzeum mesta Bratislavy.

Dřevěné podlahy – přehled a nové poznatky

Ebel Martin

Přehled vývoje dřevěných podlah: jejich typologie a vývoj v Čechách a na Moravě v minulosti. Podlahy tesařské a truhlářské, počátky architektonizování dřevěných podlah, kapucínské / roštové podlahy. Nástup parketových podlah – jejich původ, počátky, ruční výroba jednovrstvých a dvouvrstvých parket, atypické podlahy. Tovární výroba parket druhé třetiny 19. století – jednovrstvých a dvouvrstvých. Podlahy vlysové. Nové poznatky.

Horšovský Týn, budova býv. arciděkanství čp. 60

Foud Karel

V roce 2022 a 2023 proběhla demolice budovy býv. arciděkanství v Horšovském Týně. Objekt čp. 60 se nalézal na Velkém předměstí, nedaleko od kostela sv. Apolináře. Byla to dvoukřídlá patrová stavba nejpozději renesančního původu. V suterénu zaklenutém valenými klenbami se (do demolice) dochoval gotický lomený portálek, přízemí bylo částečně klenuté a plochostropé. Patro bylo plochostropé. Stropy zde byly trámové s prkennými záklopy s pohledem, případně zcela novodobé. Krov sedlové střechy, při východní a severní straně zvalbený, byl pozdějšího původu. V hale umístěné v patře byla osazena deska s erbem, letopočtem 1605 a iniciálami I.F.A.C. Zjevně se jednalo o erb Jana Flaxia a Czenkov (z Čenkova), horšovskotýnského arciděkana v letech 1602 až 1638. Jižněji položené křídlo stavby bylo patrně staršího původu než západní, k severu směřující křídlo. Dispozice starší části byla původně trojdílná a patrně reagovala na řešení suterénu. V současné době in situ zůstal pouze jediný (západní) díl sklepa, dále část klenby sousedního dílu sklepa a torzo hrotitého portálu. Likvidací budovy býv. arciděkanství byl zdejší historický domovní fond značně ochuzen.

Jak jsme v papírně hledali hrad; pokus o rekonstrukci podoby někdejšího hradu a zámku v Hostinném.

Gersdorfová Zlata Patrný Michal

K podobě někdejšího hradu „Arnov“, poprvé zmiňovaného v pramenech již roku 1316, nebylo doposud možno říci prakticky nic, nebo jen velmi málo. Byl zjevně součástí městského opevnění, jistě ne náhodou se nacházel v přímém sousedství raně gotického farního kostela Nejsvětější Trojice, který byl nepochybně také opevněn. O něco lépe se snad můžeme vyjádřit k podobě renesančního zámku, který vznikl ve dvou etapách – na sklonku 16. století a po požáru města roku 1610. Zámek ve své pozdně renesanční podobě existoval až do sklonku 18., respektive počátku 19. století, takže máme dochována některá dobová vyobrazení, která nám při komparaci s dochovaným organismem budovy dávají poměrně slušnou možnost jeho podobu alespoň zčásti rekonstruovat.

Drobná zjištění k románským kamenným krytinám

Hauserová Milena

Románské kamenné krytiny nejsou ani u nás neznámým jevem. Zmínky o nich přináší odborná literatura již od počátku studia románských staveb. Přesto ale skutečná podoba kamenných střech není samozřejmostí. V příspěvku budou uvedeny ukázky krytín na románských stavbách u nás v kontextu známých evropských paralel.

Detailní fotogrammetrická dokumentace stop po opracování na povrchu kamene

Hodač Jindřic Frommeltová Eva

Příspěvek si klade za cíl seznámit odbornou veřejnost se zkušenostmi a závěry, které byly získány v průběhu řešení již ukončeného grantového projektu MK ČR (NAKI). V rámci něj byly mj. fotogrammetrickým způsobem detailně dokumentovány povrchy vybraných vzorků kamenů a to před a po restaurátorském zásahu. Cílem bylo kromě jiného zjistit vliv různorodých restaurátorských metod čištění kamene na čitelnost stop po opracování povrchů .. resp. stop zanechaných jednotlivými kamenickými nástroji. Při dokumentaci byly využívány víceméně standardizované fotogrammetrické postupy a pomůcky. Ukázalo se, že i s využitím vcelku „jednoduchých/běžných“ nástrojů lze získat relevantní (geometricky kvalitní a detailní) 3D/2D data k další odborné interpretaci.

Dům U Sliveneckých na Novém Městě v Praze, aneb když se ze středověkého domu stane moderní evangelická modlitebna

Holeček Josef

Na první pohled nenápadný třípatrový objekt s pozdně secesní fasádou v Ječné ulici skrývá jako nemnoho městských domů v této oblasti pražského Nového Města středověké jádro od sklepa po první patro. Po výrazné přestavbě před první světovou válkou byl prodán zástupcem metodistické misie v Československu a následně nová církev nechala ve dvoře vybudovat monumentální novoklasicizující modlitebnu amerického stříhu podle návrhu Matěje Blechy. Příspěvek se soustředí jak na dosud nepříliš známé vrstevnaté stavební dějiny samotného uličního domu, tak na pro pražské prostředí velmi atypickou budovu modlitebny, již srovnává s jinými obdobnými realizacemi. Mimo to sleduje také obecněji pozici Evangelické církve metodistické jako vlastníka objektu v průběhu dvacátého století.

Kalec – příspěvek k poznání dvora plaských cisterciáků

Karel Tomáš Kodera Pavel

Barokní hospodářský dvůr v Kalci patří k ikonickým dílům architektury, spojovaným s invencí Jana Blažeje Santiniho. K roku 1543 je zde doložena tvrz Viktorina Šanovce, ves s poplužním dvorem a mlýnem získal po stavovském povstání plaský klášter. Opat Evžen Tytl nechal v letech 1710–16 vystavět nový dvůr s kaplí sv. Markéty a ves zrušil. Dvůr vyniká unikátní půdorysnou koncepcí deltoidu a je nejoriginálnější ze všech barokních dvorů plaských cisterciáků. Hlavní budovu a osově komponovanou dominantu tvoří zámeček, který má tříkřídlý půdorys. Ke střednímu převýšenému křídlu obsahujícímu sýpku jsou symetricky připojena boční křídla. Na bočních stranách dvora stojí symetricky komponované přízemní budovy obsahující stáje, chlévy, ratejnu i zmíněnou kapli. Dalšímu stavebnímu vývoji nebyla dosud věnována pozornost, je pouze známo, že za opata Fortunáta Hartmanna byl dvůr v roce 1769 opravován, po zrušení kláštera roku 1785 přešel do správy náboženského fondu, od kterého jej roku 1787 koupil Prokop Lažanský z Bukové k panství manětínskému. V letech 1805–28 byla ve dvoře továrna na sukno. Následně byl oddělen v rámci první pozemkové reformy a zemědělskému provozu sloužil, respektive slouží dodnes. Příspěvek je zaměřen na hlubší analýzu koncepce a etapizace stavby, souvislosti sídelní návaznosti i na pozoruhodné kouzlo kvality barokního detailu.

Průčelí chrámu P.Marie Sněžné v Rokycanech

Karel Tomáš Čechura Martin

Farní kostel je pravděpodobně svým založením svázán s počátky lokace města Rokycan. Jisté je, že u kostela Panny Marie Sněžné bylo roku 1363 založeno proboštství řádu augustiniánů. Kostel ve formě gotického bazilikálního trojlodí s pětibokým presbytářem je dosud ve značné míře dochován i přes radikální pozdně barokní přestavbu Ignácem Janem Nepomukem Palliardim, realizovanou v letech 1785–1788 po velkém požáru města. Věž kostela byla od základu nově postavena před západním průčelím až v letech 1821–1823 v empírovém slohu podle projektu Františka Hegera a dokončena roku 1856 stavbou posledního patra nad ochozem. Její mohutná hmota zcela skryla původní průčelí, které ale bylo díky tomu konzervováno ve stavu k poslednímu požáru a dokládá tak monumentálnost hlavního průčelí chrámu, ze kterého je dnes běžně přístupný gotický portál. Během opravy přízemí věže bylo možné sledovat jak tyto stavení souvislosti, tak i pozoruhodné řešení věže a hmotné doklady života rodiny věžníka.

Zájezdni hostince v západních Čechách

Kolovský Martin

Zájezdni hostince jsou aktuálně velmi ohrožený stavební typ. Z velkého množství zájezdních hostinců je nyní již více než polovina zaniklá a další jsou výrazně ohroženy svým havarijní stavem. Příspěvek se zaměřuje na základní typologii zájezdních hostinců s příklady objektů ze západních Čech a pokusí se nastínit jejich podobu.

Barokní krajina dílčí části severozápadních Čech

Konopásková Věra

Příspěvek pojednává o rekonstrukci krajiny v pobělohorském období mikroregionu Chabařovic u Ústí nad Labem a zaměřuje se na úlohu objektů v areálu Janského vršku – barokního regionálního poutního místa na poutní trase do Bohosudova – v okolní komponované sakralizované krajině. Příspěvek zejména klade důraz na významné historické pohledové vazby z Janského vršku. Badatelská činnost se zaměřila především na využití výpovědního potenciálu starých map a informací z archivních pramenů, analýzu výškopisu a terénní průzkum. Data získána v rámci této badatelské činnosti byla následně zpracována v prostředí GIS a byl vytvořen soubor mapových výstupů, který demonstruje proměnu krajiny mikroregionu, proměnu konkrétních prvků krajiny v čase, rekonstruuji komunikační síť a také prezentuje příklady zaniklých a existujících pohledových vazeb.

Stará, nová a ještě novější. Požár roku 1760 a následná obnova fary v Bečově nad Teplou

Krčec Jakub Profant Michal

Dosavadní představy o stavebním vývoji fary v Bečově nad Teplou byly vcelku přehledné a nekomplikované – měla vzniknout jako náhrada za starší objekt z první poloviny 17. století zničený při velkém požáru města v roce 1760. Stavebněhistorický průzkum ovšem přinesl zjištění, že ohněm zasažená fara byla ve skutečnosti novostavbou, dokončenou jen několik let před osudným požárem. Následná popožárová obnova objektu měla výrazně provizorní charakter a její průběh a rozsah lze dobře rekonstruovat jak na základě písemných pramenů, tak i z mnoha nálezcových situací. Provizoriem fara zůstala až hluboko do 19. století a v jistém smyslu je jím dodnes.

Stavební vývoj a historický význam městského dvora čp. 51 v Chebu

Kroulíková Kateřin Panáček Michal Široký Radek Chmelíř Václav

Městský hospodářský dvůr čp. 51 v Chebu je unikátní funkční stavbou související s postavením a chováním města jako svébytného subjektu typu městského státu. Pro zajištění své obranyschopnosti začalo město ve druhé polovině 15. století vykupovat pozemky a domy na západním okraji městského jádra a budovat zde uzavřený areál sloužící jako sýpky, sklady a kolny. Z původně čtyřkřídlého objektu s vnitřním dvorem se dodnes dochovala tři křídla, z nichž příčné jihovýchodní má pozdně středověkou podobu s hrázděným patrem a krovem, datovanými 1499/1500 (d) a podlouhlé jihozápadní křídlo podobu vrcholně barokní, se stropy a krovem datovanými 1704/1705 (d). Severozápadní renesanční křídlo bylo novodobě přestavěno a severovýchodní křídlo zaniklo již na konci 19. století.

Zámek Boreč u Lovosic – příspěvek k pozapomenuté barokní podobě a jejím následným proměnám

Musílková Kateřin Rykl Michael

Zámek Boreč u Lovosic doposud nebyl příliš v pozornosti badatelů. První písemná zmínka o tvrzi v těchto místech pochází z roku 1483. Prvním blíže uchopitelným obdobím stavebních dějin je zatím barokní přestavba za Rajských z Dubnice v 18. století. Archivní plány a terénní průzkum dokumentují podobu s hmotově převýšeným sálem, který na konci 19. století zanikl a upadl v zapomnění. Pozoruhodný je fakt pozdního návrhu nádvorních arkád, relativně archaická podoba krovu s dendrodatací 1713/1714, a formálně pokročilý vjezdový portál zároveň. Průzkum vzniklý v rámci diplomové práce na FA ČVUT představuje nové poznatky i hypotézy o vrstvení barokní podoby v 18. století, její utilitární degradaci v 19. století a nedokončeném rekonstrukčním zásahu ve 20. století.

Druhý život fortifikace židlochovického panského sídla

Novotná Dana Hanzlíková Hana

Nejstarší fortifikaci zachycenou na plánech je pernštejnské opevnění se čtyřmi mohutnými zemními rondely a využitím systému zavodňovaných příkopů vybudované v letech 1508-1562, to bylo za dalších majitelů přebudováno v modernější barokní bastionové. Původní fortifikaci od roku 1708 začala vytlačovat rozsáhlá zámecká zahrada, která byla jedna z nejproslulejších své doby. Po roce 1800 byla postupně nahrazena méně náročným a modernějším anglickým parkem a během 19. a začátku 20. století se nového využití dočkalo i opevnění. Příspěvek se zaměřuje především na změny prováděné ve druhé polovině 19. století, kdy bylo panství ve vlastnictví Habsburků a následně úpravy pro nového vlastníka, Československou republiku.

Projekt adaptace historického chebského městského dvora na Středoevropské centrum historických krovů

Panáček Michal Říčný Jan Kosek Filip

Dlouhodobé aktivity města Chebu a Nadačního fondu Historický Cheb při dokumentaci, průzkumu a prezentaci historických krovů městských domů se postupně vyvinuly v rozsáhlou mezinárodní spolupráci rozšířenou o řemeslnou oblast spojenou s tesařskými cechy a výukou tesařského řemesla. Jako přirozené zázemí se ideálními ukázaly historické objekty bývalého chebského městského dvora, pro něž je naplánováno vybudování Středoevropského centra historických krovů. Pro citlivou adaptaci budov byl vybrán ateliér RCNKSK, který zpracoval architektonickou studii respektující množství dochovaných autentických dřevěných konstrukcí, avšak přinášející nový rozměr a pohled pro plnohodnotné funkční využití novou institucí mezinárodního měřítka.

Husa na portálu a jiné zajímavosti Úřednického domu zámku Náchod

Racková Eliška Slavík Jiří Pomortseva Marie

Archivními prameny dobře doložená stavba Úřednického domu v Náchodě byla dokončena v roce 1731. Podobné objekty jsou široce zastoupeny součástí zámeckých areálů, jejich typologie a architektura však dosud nebyly souborně zpracovány. Přes značné poškození budova nabízí řadu drobných zajímavostí z oblasti ikonologie, heraldiky, kultury bydlení a dějin barokní architektury ve východních Čechách.

Obytné stavení usedlosti čp. 10 v Kublově, aneb fenomén rodného domku

Rákosníková Alena

Kdyby se v něm nenarodil Josef Leopold Zvonař, tak už by nejspíš dávno nestálo...

Kuchyně domu čp. 350 v Praze na Starém městě

Šanda Martin Rykl Michael

V loňském roce dokončený SHP staroměstského domu „U Šedivých“ přinesl vedle řady dalších pozoruhodných zjištění také zajímavé poznatky k jeho kuchyním. Nejstarší z nich bezpochyby fungovala kontinuálně od středověku až do počátku 20. století. Svou podobou i umístěním v rámci dispozice domu vybízí k obecnějším úvahám o podobě a umístění kuchyní v organismu středověkých měšťanských domů.

Okenní výplně zámku v Postoloprtech

Šanda Martin

Aktuálně probíhající SHP postoloprtského zámku zatím nepřináší nějakou zásadně novou interpretaci jeho stavebních dějin. Nabízí zato množství velmi zajímavých dílčích zjištění, dotýkajících se například historické výmalby, podlahových konstrukcí či historických okenních a dveřních výplní. Z okenních výplní se jistě nejzajímavější poznatky týkají v příspěvku představených okenních výplní piana nobile, pocházejících z poslední třetiny 18. století.

Novověké vesnice na plaském klášterství.

Škabrada Jiří

Podrobněji než v poslední autorově publikaci o vývoji vesnických půdorasů a plužin probere referát nejvýraznější příklady z přestavby osídlení, která se odehrála na plaském klášterním majetku na přelomu 17. a 18. století, včetně zjištění modulového systému u pravidelně vyměřených vesnic (Hradecko, Kopidlo, Ondřejov; v posledním případě se zajímavým otázkám).

Výsledky operativního průzkumu zámku v Luhačovicích

Štětina Jan

V roce 2022 byl realizován operativní průzkum zámku v Luhačovicích (okr. Zlín). Ve středním křídle zámku byl v suterénech zjištěn starší, zřejmě renesanční objekt, ztotožněný s luhačovickou tvrzí uváděnou v pramenech od počátku 17. století. Současný, trojkřídlý objekt byl vystavěn v letech 1730 – 1740, za hraběte Wolfganga Serényiho. Tehdy vznikl rozsáhlý, patrový zámek se symetrickým, trojkřídlým půdorysem a dominantou hranolové, schodišťové věže. Projektant zámku není známý, stavbu realizoval zednický mistr Václav Dreiseitel z Uherského Hradiště. Kolem poloviny 18. století byl zámek dotvořen dostavbou jižního křídla s kaplí sv. Josefa. Obě etapy vývoje zámku dokumentují i dendrodata, získaná z krovu vysoké valbové střechy. Při průzkumu byly zjištěny i pozůstatky barokní, dekorativní výmalby interiéru prvního patra. Počátkem 80. let 18. století proběhly adaptace zámecké kaple na farní kostel i další, drobné zásahy. I přes utilitární úpravy 19. a 20. století zůstal zámek dochován v barokní dispozici i s řadou detailů. Pozoruhodná je rovněž adaptace části přízemí zámku na novou loď kostela, realizovaná v polovině 20. století.

Nový hrad u Olomučan – drobnosti k obléhání hradu v letech 1469/1470

Štětina Jan

I přes poslední kvalifikované zpracování obléhání Nového hradu (okr. Blansko) vojsky Matyáše Korvína v letech 1469/1470 (Kypča – Marounek 2022) zůstávají otevřené některé otázky, na které se předložený příspěvek snaží reagovat.

Shrnutí posledních zjištění a nálezů z průzkumů Pardubického zámku a Kunětické hory.

Václavík Františ Šeda Bohdan

Příspěvek shrnuje závěry stavebněhistorických průzkumů dvou významných východočeských pernštejnských sídel – Pardubického zámku a Kunětické hory. V obou případech průzkumy předcházely poměrně rozsáhlým stavebním zásahům a zároveň byly doplněny o nová zjištění učiněná v jejich průběhu. Řada poznatků významně upravuje naše dosavadní vědomosti. Cílem je v krátkém reportu přinést účastníkům konference nejzásadnější informace.

K počátkům hradu Hazmburka

Varhaník Jiří

Ve stavebním organismu jádra hradu se dochoval dobře patrný poměrně rozsáhlý doklad starší zástavby, který v dosavadní literatuře nebyl reflektován.

Příspěvek k typologii domu na rozhraní městského a vesnického prostředí - dodatek

Volfová Eva

Výchozím podkladem konferenčního příspěvku je stejnojmenný článek, který byl publikován ve sborníku Husitský Tábor 10/1991. Předmětem zájmu je dům vyskytující se většinou v maloměstském prostředí, nebo na okraji historických jader měst. Vedle bydlení v něm bylo soustředěno paralelně více funkcí. Základní typologie „venkovských“ domů se neuvádí, pozornost se zaměří pouze na konkrétní specifickou vybranou část. Uvedené příklady domů jsou nejstarší středověkého původu a mladší. Snahou je objasnit charakteristiku zkoumaného typu domu a představit další dosud nepublikované obrazové přílohy a příklady.

Dva dvojtraktové hrázené domy v Košickej kotline

Volovár Maroš

V susediacich obciach Boliarov a Kecerovce, SV od Košíc, sa zachovali dva dvojtraktové domy stavané technikou tradičného hrázenia. Obe sú prízemné, čiastočne podpivničené, s valbovou strechou, hrázené steny majú štiepanú drážkovú výplň, hlinené mazanice a súvislé vápenné omietky. V Boliarove je to zemianska kúria z r. 1862, v Kecerovciach dom židovskej rodiny s výčapom liehovín a predajňou zmiešaného tovaru z r. 1908. Príspevok priblíži ich sídelný kontext, vývoj obývania, dispozíciu, konštrukciu, stolárske a kované prvky. Objekty sú dokladom nečakane dlhého prežívania tradície drevostavieb aj u zámožnejších stavebníkov a blízko prudko sa rozvíjajúcich Košíc.

Výsledky průzkumu farního kostela sv. Martina v Tlumačově

Vrla Radim

NPÚ ÚOP v Kroměříži provádělo v letech 2016/17 a 2022 průzkum stavby kostela sv. Martina v Tlumačově (okr. Zlín), zaměřený především na vnější fasády a půdní prostory. Výsledky průzkumu umožňují výrazné zpřesnění stavební historie objektu, který si uchoval podstatnou část své původní hmoty ze závěru 13. století i doklady zajímavých přestaveb ve středověkém i novověkém období.

Hrady na hradech. K epigrafice spontánních nápisů

Wasková Marie

Veduty hradů se jako samostatné ikonografické téma (vlastní námět obrazu) objevují teprve zhruba od 17. století, zatímco středověký malíř zaznamenává architekturu – jakkoli případově též dokumentačním způsobem – vždy jen coby kulisu votivního obrazu či výjevu ze života. Oproti tomu epigrafika spontánních nápisů podchytila na více šlechtických sídlech středověké či pozdně středověké kresby a rytiny hradů a dalších staveb, nedoprovzených žádnou stafáží, a tedy zhotovených pro zobrazení architektury samé. Příspěvek se zamýšlí nad možnými interpretačními rovinami těchto spontánních vedut.